

**МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

НАРЕДБА № 3

от 16 август 2010 г.

**за временната организация и безопасността на движението при извършване на
строителни и монтажни работи по пътищата и улиците**

(ДВ, бр. 74 от 2010 г.)

Г л а в а п ъ р в а

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С наредбата се определят условията и редът за създаване на временна организация и безопасност на движението (ВОБД) при извършване на строителни и монтажни работи (СМР) по пътища и улици, видът и начинът на поставяне на пътна маркировка, пътни знаци, пътни светофари и други средства за сигнализация.

(2) Наредбата се прилага и за сигнализиране на препятствия в обхвата на пътя или улицата, възникнали в резултат на аварии и пътнотранспортни произшествия.

(3) Наредбата не се прилага за работите, свързани със зимното поддържане на пътищата и улиците.

(4) При прилагането на наредбата се спазват изискванията за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на СМР съгласно Наредба № 2 от 2004 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на строителни и монтажни работи (обн., ДВ, бр. 37 от 2004 г.; попр., бр. 98 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 102 от 2006 г.).

Чл. 2. (1) Работите по чл. 1, ал. 1, които създават затруднения и опасност за движението, като намаляване на широчината или нарушаване на целостта на пътната (уличната) настилка, на банкетите или на тротоарите, както и рязко влошаване на състоянието на тяхната повърхност и др., се сигнализират.

(2) Сигнализацията по ал. 1 е временна и се поставя непосредствено преди започване на СМР или след установяване на препятствие в пътен или уличен участък.

(3) Сигнализацията се премахва след приключване на СМР или след отстраняване на препятствието.

Чл. 3. Сигнализацията за въвеждане на ВОБД в пътен или уличен участък, в който се извършват СМР, има за цел:

1. да информира участниците в пътното движение за особеностите и опасностите, възникнали в пътния (уличния) участък, и за изменените пътни условия;
2. да указва границите на пътния (уличния) участък с изменени пътни условия;
3. да въвежда режим на движение, който осигурява безопасно преминаване през пътния (уличния) участък.

Чл. 4. (1) Възложителите на СМР по чл. 1, ал. 1 отговарят за изработването и съгласуването на проекта за ВОБД в случаите на дълготрайни СМР, включително и за СМР по чл. 151 от Закона за устройство на територията (ЗУТ).

(2) Проектът за ВОБД се изработва и съгласува при условията и по реда на глава седма.

(3) Проектът за ВОБД се изпълнява въз основа на договор между възложителя и лицата, които извършват СМР. Лицата, които извършват дълготрайни СМР, отговарят за поставянето и поддържането на сигнализацията в съответствие с проекта за ВОБД и за премахването ѝ след отпадане на необходимостта от нея.

(4) Собственикът на пътя (улицата) или администрацията, управляваща пътя (улицата), отговаря за сигнализирането на препятствия в обхвата на пътя (улицата), възникнали в резултат на аварии, както и за премахването на сигнализацията след отстраняване на препятствието.

(5) Лицата, които извършват краткотрайни или подвижни работи, отговарят за сигнализирането на работния участък в обхвата на пътя или улицата в съответствие с глава четвърта и приложенията. При отпадане на необходимостта от сигнализацията лицата, отговорни за поставянето ѝ, я отстраняват.

(6) За сигнализирането на работен участък по ал. 4 и 5 не е необходимо да се изработва проект за ВОБД, освен в случай на дълготрайни аварийни СМР.

Чл. 5. (1) В зависимост от продължителността и вида им СМР са:

1. краткотрайни – при които времетраенето от започването до окончателното им завършване е в границите на две денонощия;
2. дълготрайни – при които времетраенето от започването до окончателното им завършване е повече от две денонощия;
3. аварийни – при които се извършват неотложни работи вследствие на внезапна авария в обхвата на пътното платно;
4. подвижни - които се извършват през светлата част на денонощието в движение с ниска скорост и честа смяна на работното място.

(2) Извършването на краткотрайни или аварийни работи в тъмната част на денонощието по уличната мрежа в населените места се допуска само при наличие на осветление.

(3) Аварийните СМР могат да бъдат краткотрайни или дълготрайни.

(4) За краткотрайни и подвижни СМР, които не са завършени през светлата част на денонощието и при които е влошена нормалната експлоатация на пътя (улицата), се осигурява денонощна сигнализация до пълното им завършване.

Чл. 6. Лицата, които извършват СМР в обхвата на пътя или улицата, трябва да носят отличителен знак (С12) „Облекло с ярък цвят и светлоотразителни ленти” съгласно приложение № 1.

Г л а в а в т о р а

СРЕДСТВА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ

НА ВРЕМЕННА ОРГАНИЗАЦИЯ И БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО

Чл. 7. За въвеждане на ВОБД при извършване на СМР в обхвата на пътя или улицата се използват самостоятелно или съчетани помежду им пътна маркировка, пътни знаци, пътни светофари и други средства за сигнализиране.

Чл. 8. (1) Пътната маркировка за въвеждане на ВОБД е с оранжев цвят.

(2) Пътната маркировка се изпълнява от продукти, които позволяват отстраняването ѝ след отпадане на необходимостта от нея, без да оставят следи по пътната настилка.

(3) Пътната маркировка по ал. 1 може да се изпълнява от лента съгласно БДС EN 1790 „Материали за пътна маркировка. Готови материали за пътна настилка” или от система, състояща се от боя за пътна маркировка и стъклени светлоотразителни перли. Временната маркировка трябва да отговаря на БДС EN 1436 „Материали за пътна маркировка. Експлоатационни характеристики на пътната маркировка” с изключение на изискванията за коефициент на яркост и координати за цветност.

Чл. 9. (1) Пътните знаци за въвеждане на ВОБД отговарят на изискванията на БДС 1517:2006 „Пътни знаци. Размери и шрифтове” и са съгласно приложение № 2.

(2) При въвеждане на ВОБД пътните знаци Ж3, Ж4, Ж5, Ж7, Ж14, Ж15 и Ж16 и Т17 имат жълт фон съгласно приложение № 2.

Чл. 10. (1) За въвеждане на ВОБД се използват преносими светофарни уредби с трисекционни пътни светофари (С17) съгласно приложение № 1.

(2) Светлинните сигнали, подавани от преносимите светофарни уредби, са с червен, жълт и зелен цвят и отговарят на изискванията на Наредба № 17 от 2001 г. за регулиране на движението по пътищата със светлинни сигнали (обн., ДВ, бр. 72 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 18 от 2004 г.).

(3) За преносимите светофарни уредби се използват устойчиви срещу преобръщане стойки.

(4) Преносимите светофарни уредби се хранват от електрическата мрежа или от локален източник на електрическа енергия.

Чл. 11. Другите средства за сигнализиране при въвеждане на ВОБД съгласно приложение № 1 са:

1. конуси (С2);
2. бариера (С3.1);
3. въже с червени флагчета или с червени светлоотразителни елементи (С3.2);
4. лента, ярко оцветена или с успоредни бели и червени ивици (С3.3);
5. ограничителна табела (С4);
6. табели с направляващи стрелки (С6) и направляваща стрелка (С7);
7. светлоотразителен кабар (С15);
8. светлинен източник, подаващ мигаща жълта светлина (С16);
9. трисекционен пътен светофар (С17);
10. предупредителен флаг (С18);
11. затваряща табела със или без светещи елементи (С19);
12. направляваща бягаща светлина (С20);
13. гъвкави ограничители (С21);
14. разделители на движението (С22);
15. разделители на движението тип „стена” (С23);
16. табели с променящо се съдържание (С24);
17. облекло с ярък цвят и светлоотразителни ленти (С12);
18. светлоотразителна стоп-палка (С25).

Чл. 12. Пътните знаци по чл. 9 са с минимални светлотехнически изисквания съгласно приложение № 5, а другите средства за сигнализиране съгласно чл. 11 са светлоотразителни - когато се използват за въвеждане на ВОБД.

Чл. 13. (1) Конусите (С2) се използват за сигнализиране на площи, временно забранени за движение, или на линии, забранени за пресичане.

(2) Конусът се изработва от еластичен материал, има червен или оранжев цвят, с две или три светлоотразителни ивици (пръстени). Той е с височина 300, 500 - 550 или 700 - 750 mm, като масата и размерите на поставката му трябва да осигуряват устойчивостта му срещу преобръщане.

(3) Конусите с височина 300, 500 - 550 и 700 - 750 mm се използват, както следва:

1. при второстепенни улици и местни пътища – конуси с височина 300 mm;
2. при първостепенни улици от III и IV клас и при пътища II и III клас – конуси с височина 500 - 550 mm;
3. при автомагистрала и първокласни пътища, скоростни градски и градски магистрала, като имат три светлоотразителни ивици, които са от светлоотразително фолио минимум клас II – конуси с височина 700 - 750 mm.

(4) Върхът на конуса може да е пригоден за поставяне на допълнително сигнализиращо средство.

Чл. 14. (1) Барьерата (С3.1) се използва за сигнализиране на част от платното за движение или на площи, временно забранени за движение.

(2) Барьерата е оцветена от едната или от двете си страни с успоредни бели и червени светлоотразителни ивици, насочени перпендикулярно към платното за движение, които през нощта и в други случаи на слаба видимост трябва да се комбинират със светлинен източник (С16).

(3) Барьерата се поставя хоризонтално – надлъжно или напречно на пътното (улично) платно на стойки така, че разстоянието от повърхността на пътната настилка до горния ръб на барьерата да е 1000 mm.

(4) При автомагистрала, първокласен път или скоростна градска и градска магистрала светлоотразителните ивици на барьерата трябва да са от минимум клас II светлоотразително фолио.

Чл. 15. (1) Въжето с червени флагчета или с червени светлоотразителни елементи (С3.2) се използва за сигнализиране на част от платното за движение или на площи, временно забранени за движение.

(2) Флагчетата по ал. 1 са с триъгълна или правоъгълна форма, с червен цвят и се окачват на въжето на разстояние едно от друго от 600 до 900 mm.

(3) Въжето се окачва на стойки или на стабилно закрепени колчета на височина от 800 до 1000 mm от повърхността на пътната настилка или терена.

(4) Въжето може да има вътрешно осветление на редуващи се жълти и червени ивици.

(5) На въжето могат да се окачват светлинни източници на разстояние един от друг от 1,50 до 5,00 m.

(6) Светлинните източници по ал. 5 трябва да отговарят на изискванията по чл. 20.

Чл. 16. (1) Лентата, ярко оцветена или с успоредни бели и червени ивици (С3.3), се използва за сигнализиране на част от платното за движение или на площи, временно забранени за движение.

(2) Лентата е с ширина от 50 до 100 mm. Ивиците ѝ са насочени перпендикулярно към платното за движение.

(3) Лентата се окачва на стойки или на стабилно закрепени колчета така, че разстоянието от повърхността на пътната настилка или терена до горния ръб на лентата да е от 800 до 1000 mm.

Чл. 17. (1) Ограничителната табела (С4) се използва за сигнализиране на изменение на широчината на платното за движение.

(2) Ограничителната табела се поставя на самостоятелна стойка, чийто горен край е пригоден за монтиране на светлинен източник (С16) или на пътен знак Г9 „Преминаване отдясно на знака” или Г10 „Преминаване отляво на знака”.

Чл. 18. (1) Табелите с направляващи стрелки се използват за указване на:

1. изменение на посоката на движение в завой - табела С6.1;

2. „Т”-образно кръстовище - табела С6.2;

3. препятствие на платното за движение - табела С6.3;

4. изменение на посоката на движение в завой при ограничена видимост – табела С7.

(2) Табелите С6 имат формата на правоъгълник, върху който са нанесени червени и бели стрелки, и се поставят, както следва:

1. табели С6.1 и С6.2 - хоризонтално спрямо платното за движение;

2. табела С6.3 - вертикално спрямо платното за движение.

(3) Табелата С7 има квадратна форма, бял фон и червена стрелка, чийто връх сочи посоката на движение.

Чл. 19. (1) Светоотразителните кабари (С15) се използват за сигнализиране на границата, отделяща противоположните посоки за движение, на границата на площи, забранени за движение, и за очертаване на специално обособени пътни ленти при

въвеждане на ВОБД. Светоотразителните кабари се поставят върху единични и двойни непрекъснати линии, както и върху линии, очертаващи границите на платното за движение или на площи, забранени за движение.

(2) Светоотразителният елемент е с жълт цвят.

(3) В зависимост от броя и разположението на светоотразителните елементи кабарите са:

1. еднопосочни – един странично разположен елемент по посока на движението;
2. двупосочни – два странично разположени елемента, по един за всяка посока на движение.

Чл. 20. Светлинните източници, подаващи мигаща жълта светлина (С16), трябва да са устойчиви на променливи метеорологични условия и да са лесно сменяеми. Те се захранват от електрическата мрежа или от локални източници на електрическа енергия.

Чл. 21. (1) Предупредителните флагове (С18) се използват за предварително сигнализиране на краткотрайни и подвижни работи върху платното за движение при липса на видимост и за регулиране на движението при дълготрайни СМР.

(2) Предупредителните флагове са с червен цвят, с размери 500 x 500 mm и имат бели дръжки с дължина от 500 до 700 mm.

Чл. 22. (1) Затварящата табела (С19) се използва за сигнализиране на временно забранена за движение площ или на препятствие върху платното за движение.

(2) Затварящата табела има формата на правоъгълник с ширина 1700 mm и височина 2500 mm. Върху табелата двустранно са нанесени бели и червени успоредни ленти с ширина по 180 mm, насочени към платното за движение под ъгъл 45°, които образуват стрелки, насочени нагоре.

(3) Върху лицевата страна на табелата се поставят следните пътни знаци или техните изображения: А23 „Участък от пътя в ремонт”, Г9 „Преминаване отдясно на знака” или Г10 „Преминаване отляво на знака”. Закрепването на пътен знак Г9 трябва да позволява завъртането му в положение пътен знак Г10.

(4) Пътен знак Г9 (Г10) съгласно ал. 3 е един типоразмер по-голям от пътен знак А23.

(5) Върху лицевата страна на затварящата табела се поставят светлинни източници, подаващи мигаща жълта светлина и оформящи стрелка в необходимата посока.

(6) Затварящата табела може да бъде монтирана на задната част на автомобил, на ремарке или на возима стойка-платформа (С27) съгласно приложение № 3.

Чл. 23. Направляващата бягаща светлина (C20) е комбинация от минимум 3 светлинни източника C16, всеки един от тях поставен върху ограничителна табела C4. Светлинните източници C16 са синхронизирани помежду си и образуват бягаща светлина в посока на движението.

Чл. 24. (1) Гъвките ограничители (C21) се използват за ограничаване на зоните със СМР, за отбивки и насочвания, за указване на зони на произшествия или за отделяне на противоположни посоки на движение.

(2) Гъвките ограничители са с размер, по-голям от 200 mm, с две или три светлоотразителни жълти ивици или стикери от фолио клас II.

(3) Гъвкави ограничители с размер, равен и по-голям от 300 mm, и с три светлоотразителни жълти ивици или стикери от фолио клас II се използват за автомагистрала, първокласни пътища, скоростни градски и градски магистрала.

Чл. 25. (1) Разделителите на движение (C22) се използват за ограничаване и разделяне на пътни ленти в зони със СМР или за отделяне на противоположни посоки на движение. Разделителите се изработват от гума с жълти светлоотразителни ленти по тялото им.

(2) Разделителите на движение тип „праг“ (C22a) са с височина от 50 до 80 mm, а тип „бордюр“ (C22б) – с височина от 100 до 250 mm.

(3) Разделителите на движение тип „бордюр“ (C22б) на всеки 5 m се допълват с жълти гъвкави ограничители C21 или с ограничителни табели C4.

Чл. 26. (1) Разделителите на движение тип „стена“ (C23) се използват за ограничаване и разделяне на пътни ленти в зони със СМР или за отделяне на противоположни посоки на движение. Те са с височина не по-малка от 500 mm.

(2) Разделителите на движението тип „стена“, изработени от пластмаса (C23a), се използват при улици. Надлъжно по тях на височина над 300 mm има жълто светлоотразително фолио с височина 50 mm.

(3) Разделителите на движението тип „стена“ от горещопоцинкована стомана (C23б) се използват при извършване на СМР по пътища. Те са със светлоотразителни елементи, монтирани в долната и горната им част през 1,5 m, а върху горния им край е монтирана през 20 m ограничителна табела C4.1 или C4.2.

Чл. 27. (1) Табелите с променящо се съдържание (C24) се използват за предаване на изменяща се във времето информация. Те представляват електронни устройства с дисплей, на който се изписват пиктограми, текст, числа или комбинация от тях.

(2) Табелите с променящо се съдържание се поставят преди и/или в зоната на пътни и улични участъци със СМР.

Чл. 28. (1) Светлоотразителната стоп-палка (С25) се използва за регулиране на движение по една(и) и съща(и) лента(и).

(2) Кръглата част на стоп-палката е облепена със светлоотразително фолио. От едната страна цветът е червен, а от другата - зелен.

Чл. 29. (1) Пътните знаци и другите средства за сигнализиране на СМР на пътни и улични участъци се поставят върху преносими стойки (С26) или возими стойки-платформи (С27) или върху неподвижна стойка (С28), устойчиви срещу преобръщане, съгласно приложение № 3.

(2) Върху една стойка могат да се поставят не повече от три пътни знака и две допълнителни табели. Разстоянието от повърхността на настилката или терена до долния ръб на пътния знак е не по-малко от 600 mm.

(3) Върху преносима стойка могат да се поставят до два пътни знака и една допълнителна табела. Стойката може да бъде сгъваема. Разстоянието от основата на стойката до долния ръб на пътния знак е не по-малко от 600 mm. Опората на стойката е с правоъгълна форма и с такива размери и характеристики на материалите, от които е изработена, че да е устойчива на преобръщане, без да се използва допълнителна тежест.

(4) Върху возима стойка-платформа могат да се поставят до четири пътни знака или една затваряща табела. Стойката трябва да е пригодена за теглене от автомобил с работна скорост от 5 до 10 km/h и със скорост на транспортиране със сгънати пътни знаци до 60 km/h.

Г л а в а т р е т а

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ВРЕМЕННАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО

Чл. 30. Сигнализацията на СМР в обхвата на пътя или улицата трябва да е ясно видима и разбираема от участниците в движението по всяко време на денонощието и при всякакви метеорологични условия и да дава навременна и достатъчна информация за изменените пътни условия. Изискванията към степента на визуализация (допустимост) на пътната сигнализация са определени в приложение № 4.

Чл. 31. Временната сигнализация се поставя преди участъка, в който се извършват СМР, на разстояние, осигуряващо достатъчно време на участниците в

движението да се съобразят с изменените пътни условия и да извършат предписаните маневри за безопасно преминаване.

Чл. 32. Пътните знаци, с които се въвежда постоянната организация на движението по пътя или улицата и които противоречат на ВОБД, се отстраняват или покриват с непрозрачен калъф или фолио с черен или сив цвят.

Чл. 33. (1) На едно място не се допуска да се поставят повече от четири пътни знака: до три във вертикален ред и два - в хоризонтален ред.

(2) За въвеждане на ВОБД се използват пътни знаци от типоразмера на постоянната сигнализация на пътя (улицата).

(3) За въвеждане на ВОБД могат да се използват пътни знаци от по-голям типоразмер и с по-високи технически характеристики от минималните съгласно приложение № 5 за съответния клас път или улица.

Чл. 34. (1) Временната сигнализация с пътна маркировка съгласно чл. 8 се използва, когато срокът за извършване на СМР е повече от един месец.

(2) При извършване на дълготрайни СМР на автомагистрала и при въвеждане на двупосочно движение в едното платно задължително се използва временна сигнализация с пътна маркировка в началото и в края на работния участък.

(3) При въвеждане на двупосочно движение в едното платно на автомагистрала или при промяна на широчината на пътните ленти се използва пътна маркировка съгласно чл. 8 и приложенията.

(4) С временната сигнализация с пътна маркировка съгласно чл. 8 се осигурява клас за нощна видимост при суха настилка R5 за автомагистрала и пътища клас 1 и R3 за останалите пътища и улиците. За пътища и улици в урбанизирани територии с осигурено осветление не се изисква клас за нощна видимост.

Чл. 35. (1) В зависимост от местоположението на СМР върху пътното платно и интензивността на движението на пътя или улицата временно движението се организира по един от следните начини:

1. запазване на броя и широчината на пътните ленти;
2. запазване на броя на пътните ленти, като се намалява тяхната широчина;
3. намаляване на броя на пътните ленти;
4. отбиване на пътното движение по обходен маршрут.

(2) Когато се въвежда ВОБД при условията на ал. 1, т. 2, широчината на пътните ленти не трябва да е по-малка от:

1. за улици и пътища - 2,75 m;

2. за автомагистралаи - 3 m за товарни моторни превозни средства и 2,5 m за леки моторни превозни средства.

Чл. 36. Според широчината на платното за движение, незасегнато от извършваните СМР, се осигурява следният брой пътни ленти:

1. една пътна лента - при широчина, по-малка от 5,50 m;
2. две пътни ленти - при широчина от 5,50 до 8,50 m;
3. три пътни ленти - при широчина от 8,50 до 11,50 m;
4. четири и повече пътни ленти - при широчина, равна и по-голяма от 11,50 m.

Чл. 37. (1) Необходимият брой пътни ленти се определя в зависимост от най-голямата часова интензивност на движението по време на СМР и пропускателната способност на една пътна лента при приетия режим на движение.

(2) Най-голямата пропускателна способност на пътна лента при еднопосочно движение е 1200 приведени единици на час.

(3) Най-голямата пропускателна способност на пътна лента с последователна смяна на посоката на движение е 500 приведени единици на час при дължина на участъка до 50 m и осигурена видимост в двете посоки.

(4) Пътното движение се регулира от регулировчик или от преносима светофарна уредба при пътни ленти с последователна смяна на посоката на движение и:

1. при липса на видимост в двете посоки на движение, или
2. при дължина на участъка, по-голяма от 50 m, или
3. при интензивност на движението, по-голяма от 500 приведени единици на час.

(5) В случаите по ал. 4 се осигурява необходимото време за освобождаване на пътната лента от навлезлите в нея пътни превозни средства преди пропускане на насрещното движение.

Чл. 38. (1) При пълно затваряне на платното за движение пътните превозни средства се отбиват по специално изграден временен път или по съществуващи обходни пътища или улици, които осигуряват безопасно провеждане на отклоненото движение.

(2) За обходни маршрути съгласно ал. 1 могат да се използват съществуващи пътища или улици от по-нисък клас, които осигуряват условия на движение, близки до тези на основния маршрут. Нанесените щети на обходния маршрут се възстановяват от възложителя на СМР.

(3) При отбиване на движението от двулентов път широчината на платното за движение на специално изградения отбивен път е не по-малка от широчината на затворения за движение път.

(4) При затваряне на едното платно за движение на автомагистрала може да се организира двупосочно движение върху другото платно с дължина на участъка до 3 km в зависимост от разстоянията между площадките за пренасочване на пътното движение през средната разделителна ивица.

(5) В случаите по ал. 4 се допуска да се обединяват последователни участъци с обща дължина не по-голяма от 5 km.

Чл. 39. (1) При затваряне на тротоар или пешеходна алея за провеждане на пешеходното движение се устройва временна пешеходна пътека чрез отнемане на част от широчината на платното за движение.

(2) При ниска интензивност на пешеходното и автомобилното движение в случаите по ал. 1 пешеходците могат да се насочват за преминаване към отсрещния тротоар или пешеходна алея.

Чл. 40. При затваряне на велосипедна алея велосипедното движение се провежда по платното за движение.

Чл. 41. Допустимата максимална скорост на движение се ограничава, както следва:

1. за автомагистрали:

а) 90 km/h - при широчина на пътните ленти, по-голяма от 3,25 m, и надлъжен наклон не по-голям от 2,5 на сто;

б) 70 km/h - при широчина на пътните ленти от 2,5 до 3,25 m;

2. за пътни участъци, в които СМР се извършват върху пътното платно - 60 km/h;

3. за пътни участъци с двупосочно движение или при режим с последователна смяна на посоката на движение - 50 km/h;

4. за улични участъци с двупосочно движение или при режим с последователна смяна на посоката на движение - 40 km/h;

5. за пътни участъци в близост до дълбоки изкопи или с големи надлъжни наклони - 40 km/h;

б. за участъци около училища и детски градини - 40 km/h.

Чл. 42. Площите, върху които се извършват СМР, се отделят от автомобилното, пешеходното и велосипедното движение, като се ограждат надлъжно, напречно или косо.

Чл. 43. (1) Напречното ограждане при частично затваряне на платното за движение се изпълнява с бариери (С3.1) или с ограничителни табели (С4).

(2) Напречното ограждане при затваряне на отделни пътни ленти на автомагистрала при извършване на краткотрайни работи се изпълнява със затварящи табели (С19) или с пътни знаци, поставени на возима стойка-платформа.

(3) Напречното ограждане при частично затваряне на платното за движение на пътища и улици с ограничена до 50 km/h допустима максимална скорост се изпълнява с бариери (С3.1), с ограничителна табела (С4), с табела с направляващи стрелки (С6) или със затварящи табели (С19), поставени перпендикулярно на оста на пътя (улицата).

Чл. 44. (1) Косото ограждане при частично затваряне на платното за движение се изпълнява чрез поставяне на ограничителни табели (С4), гъвкави ограничители (С21), разделители на движението (С22) или конуси (С2) под наклон спрямо оста на пътя, както следва:

1. на автомагистрала, пътища с четири и повече пътни ленти и улици със средна разделителна ивица в началото на ограждането - 1:20, в края - 1:10;

2. на двулентови пътища и на четирилентови пътища без разделителна ивица в началото на ограждането - 1:10, в края - 1:3;

3. на улици в началото на ограждането - 1:5, в края - 1:3.

(2) Ограничителните табели по ал. 1 се поставят на разстояние не по-голямо от 1 m, мерено напречно на оста на пътя.

(3) Разстоянието между конусите съгласно ал. 1 не може да е по-голямо от 6 m, мерено успоредно на оста на пътя (улицата).

(4) При дълготрайни СМР на автомагистрала в началото и в края на работния участък се използват разделители на движението съгласно приложения № 58 - 69.

Чл. 45. (1) Надлъжното ограждане на площи, върху които се извършват СМР, се изпълнява чрез поставяне на ограничителни табели (С4), бариери (С3.1), гъвкави ограничители (С21), разделители на движението (С22), разделители на движението тип „стена” (С23) или комбинация от тях.

(2) Надлъжното ограждане на площи, върху които се извършват краткотрайни СМР на пътища и улици с ниска интензивност и скорост на движение, се изпълнява със средствата по ал. 1 или само с конуси (С2).

(3) При полагане на асфалтови настилки на отделни пътни ленти надлъжното им ограждане е задължително.

(4) Допуска се надлъжното ограждане да се изпълнява с въже с червени флагчета или с червени светлоотразителни елементи (С3.2), с лента, ярко оцветена или с успоредни червени и бели ивици (С3.3), или с въже с вътрешно осветление на редуващи се червени и жълти ивици в случаите, когато не се извършват изкопни работи в оградените площи.

(5) Разстоянието между средствата съгласно ал. 1 е не по-голямо от 10 m, мерено успоредно на оста на пътя (улицата).

(6) Разстоянието между конусите съгласно ал. 2 е не по-голямо от 6 m, мерено успоредно на оста на пътя.

Чл. 46. (1) Пътните ленти, по които се насочва движението при въвеждане на ВОБД, могат да се сигнализират със светлоотразителни кабари (С15).

(2) Светлоотразителните кабари се поставят на разстояние, равно на сумата от дължината на чертата и интервала на единичната прекъсната линия МЗ, но не по-голямо от 12 m. Размерите на единичната прекъсната линия МЗ в зависимост от класа на пътя или улицата са съгласно Наредба № 2 от 2001 г. за сигнализацията на пътищата с пътна маркировка (обн., ДВ, бр. 13 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 18 от 2004 г. и бр. 54 от 2009 г.).

Чл. 47. (1) Напречното и косото ограждане на площи, върху които се извършват СМР през нощта и при намалена видимост, се сигнализират със светлинни източници или светлоотразителни елементи.

(2) При частично затваряне на платното за движение на автомагистрала, пътища и улици с две и повече от две пътни ленти за движение в една посока се поставят по три светлинни източника с мигаща жълта светлина върху всяка затворена пътна лента.

(3) При частично затваряне на платното за движение на пътища и улици с по-малко от две пътни ленти за движение в една посока се поставят по два светлинни източника с мигаща жълта светлина върху затворената пътна лента.

(4) При пълно затваряне на платното за движение на автомагистрала, пътища и улици с две и повече от две пътни ленти за движение в една посока със средна разделителна ивица се поставят най-малко пет светлинни източника с мигаща жълта светлина.

(5) При пълно затваряне на платното за движение на пътища и улици с по-малко от две пътни ленти за движение в една посока броят на светлинните източници с мигаща жълта светлина може да се намалява до два.

Чл. 48. (1) Надлъжното ограждане на площи, върху които се извършват СМР през нощта и при намалена видимост, се сигнализира със светлинни източници (С16), поставени на разстояние:

1. не по-голямо от 18 m, когато ограждането се изпълнява чрез поставяне на средства за сигнализиране съгласно чл. 45, ал. 1;

2. не по-голямо от 12 m, когато ограждането се изпълнява чрез поставяне на конуси (С2).

(2) Светлинните източници по ал. 1 трябва да образуват направляваща бягаща светлина (С20).

Чл. 49. (1) Светлинните източници, използвани за сигнализация на СМР върху автомагистрала, пътища и улици с четири и повече от четири пътни ленти със средна разделителна ивица, се захранват от електрически енергийни източници и трябва да са видими от разстояние не по-малко от 300 m при нормални метеорологични условия.

(2) Светлинните източници, използвани за сигнализация на СМР върху пътища и улици без средна разделителна ивица, могат да се захранват от неелектрически енергиен източник, при условие че са видими от разстояние не по-малко от 150 m при нормални метеорологични условия.

Чл. 50. Площите, върху които се извършват СМР, в обхвата на улиците трябва да са осветени през нощта.

Чл. 51. При извършване на дълготрайни СМР сигнализацията, с която се въвежда ВОБД, започва с пътен знак А23 „Участък от пътя в ремонт”, поставен на самостоятелна стойка преди началото на работния участък на разстояние:

1. не по-малко от 600 m на автомагистрала;

2. не по-малко от 300 m на пътища с допустима максимална скорост на движение повече от 50 km/h;

3. от 50 до 150 m на пътища и улици с допустима максимална скорост на движение до 50 km/h.

Чл. 52. (1) Поставянето на пътните знаци започва от най-отдалечения пътен знак преди ограждането на площта, заета със СМР, а свалянето им се извършва по обратния ред.

(2) Пътните знаци А30 „Двупосочно движение”, В24 „Забранено е изпреварването на автомобили и мотоциклети с кош” и В26 „Забранено е движението със скорост, по-висока от означената” се повтарят:

1. на автомагистрала, когато работният участък е с дължина, по-голяма от 500 m - на всеки 500 m;
2. на двулентови пътища или улици, когато работният участък е с дължина, по-голяма от 300 m - на всеки 300 m.

(3) При сигнализирането на работен участък на автомагистрала пътните знаци се дублират отляво на платното за движение върху средната разделителна ивица.

(4) Стеснението на платното за движение се сигнализира със:

1. пътен знак Ж15 „Край на пътна лента” - при намаляване броя на пътните ленти на автомагистрала, пътища или улици с две и повече от две пътни ленти за движение в една посока;
2. пътни знаци А7 „Платно за движение, стеснено от двете страни”, А8 „Платно за движение, стеснено отдясно” и А9 „Платно за движение, стеснено отляво” - при двулентови пътища и улици с двупосочно движение.

Чл. 53. При СМР в обхвата на улици, както и при невъзможност за спазване на изискваните разстояния между пътните знаци и другите средства за сигнализиране съгласно приложенията, разстоянията се скъсяват пропорционално спрямо работния участък.

Г л а в а ч е т в ъ р т а

ВРЕМЕННА ОРГАНИЗАЦИЯ И БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПРИ КРАТКОТРАЙНИ И ПОДВИЖНИ РАБОТИ

Чл. 54. (1) Краткотрайни работи се сигнализируют със затваряща табела (С19) или с пътни знаци А23 „Участък от пътя в ремонт”, В26 „Забранено е движение със скорост, по-висока от означената” и Г9 (Г10) „Преминаване отдясно (отляво) на знака”.

(2) Затварящата табела по ал. 1 се монтира на задната част на сигнализиращ автомобил, оборудван с една или повече сигнални лампи, подаващи жълта мигаща светлина, на ремарке или на возима стойка-платформа.

(3) Пътните знаци по ал. 1 се монтират на возима стойка-платформа.

(4) Сигнализиращият автомобил или возимата стойка-платформа се разполагат преди работния участък на разстояние, както следва:

1. от 50 до 150 m - на автомагистрала и пътища;

2. от 30 до 50 m - на улици.

(5) При липса на видимост пътните знаци по ал. 1 се поставят преди сигнализиращия автомобил или возимата стойка-платформа на разстояние от 50 до 80 m.

Чл. 55. (1) Подвижните работи се сигнализират чрез монтирана една или повече сигнални лампи с мигаща светлина върху работния и сигнализиращия(те) автомобил(и).

(2) Затварящата табела (С19) се монтира върху работния и/или сигнализиращия автомобил(и) или върху возима стойка-платформа.

Чл. 56. (1) Краткотрайните работи върху лентата за принудително спиране или банкета на автомагистрала се сигнализират с една затваряща табела, като сигнализиращият автомобил се разполага в лентата за принудително спиране съгласно приложение № 6.

(2) В случаите по ал. 1 не се поставят предупредителни постове.

Чл. 57. Подвижните работи върху лентата за принудително спиране или банкета на автомагистрала се сигнализират съгласно приложение № 7.

Чл. 58. (1) Краткотрайните работи върху платното за движение на автомагистрала с две платна за движение, всяко от които се състои от две пътни ленти (2 x 2), се сигнализират с една затваряща табела (С19) и с комбинация от пътни знаци В26 и Ж15.

(2) Когато краткотрайните работи се извършват върху външната пътна лента, сигнализиращият автомобил се разполага в същата пътна лента съгласно приложение № 8.

(3) Подвижните работи в случая по ал. 2 се сигнализират съгласно приложение № 9.

(4) Когато краткотрайните работи се извършват върху вътрешната пътна лента или върху средната разделителна ивица, сигнализиращият автомобил се разполага в оста на вътрешната пътна лента съгласно приложение № 10.

(5) Подвижните работи в случая по ал. 4 се сигнализират съгласно приложение № 11.

Чл. 59. Краткотрайните и подвижните работи върху платното за движение на автомагистрала с две платна за движение, всяко от които се състои от три пътни ленти (2 x 3), се сигнализират, както следва:

1. съгласно чл. 58, ал. 2 - когато краткотрайните работи се извършват върху външната пътна лента;

2. съгласно чл. 58, ал. 3 - когато подвижните работи се извършват върху външната пътна лента;

3. съгласно чл. 58, ал. 4 - когато краткотрайните работи се извършват върху вътрешната пътна лента или върху средната разделителна ивица;

4. съгласно чл. 58, ал. 5 - когато подвижните работи се извършват върху вътрешната пътна лента или върху средната разделителна ивица;

5. с две затварящи табели (C19), косо и надлъжно ограждане на работния участък с конуси (C2) и пътни знаци, поставени съгласно приложение № 12 - в случаите, когато краткотрайните работи се извършват върху средната пътна лента;

6. със затваряща табела (C19) и с пътни знаци, поставени съгласно приложение № 13 - в случаите, когато подвижните работи се извършват върху средната пътна лента.

Чл. 60. (1) Краткотрайните работи на двулентов двупосочен път (улица) се сигнализират с пътни знаци, с гъвкави ограничители (C21) и с предупредителни постове със стоп-палки (C25).

(2) В случаите, когато краткотрайните работи се извършват върху пътната лента на улица, те се сигнализират съгласно приложения № 14, 15 и 16.

(3) В случаите, когато краткотрайните работи се извършват върху пътната лента на двулентов път, те се сигнализират съгласно приложения № 17 и 18.

(4) В случаите, когато краткотрайните работи се извършват върху банкета или тротоара на двулентов двупосочен път или улица, те се сигнализират съгласно приложения № 19, 20 и 21.

(5) В случаите, когато краткотрайните работи се извършват в средата на пътното платно на улица, те се сигнализират съгласно приложения № 22, 23 и 24.

Чл. 61. (1) Краткотрайните работи върху платното за движение на четирилентов двупосочен път (улица) без средна разделителна ивица се сигнализират съгласно чл. 60, ал. 1, без да се използват предупредителни постове.

(2) Краткотрайните работи върху външната пътна лента се сигнализират съгласно приложения № 25 и 26.

(3) Краткотрайните работи върху вътрешната пътна лента се сигнализират съгласно приложения № 27 и 28.

(4) Когато краткотрайните работи по ал. 1 се извършват върху банкета или тротоара, те се сигнализират както по чл. 60, ал. 4 - съгласно приложения № 19, 20 и 21.

(5) Краткотрайните работи, които се извършват върху половината пътно платно на улица, непосредствено до кръстовище, се сигнализират съгласно приложение № 29.

Чл. 62. Краткотрайните работи на пътища и улици със средна разделителна ивица се сигнализират съгласно приложения № 30, 31, 32 и 33.

Чл. 63. Използването на светлинни източници (С16) е задължително при краткотрайни работи, продължаващи в тъмната част на денонощието.

Чл. 64. Подвижните работи при двулентов или четирилентов двупосочен път (улица) със или без средна разделителна ивица се сигнализират със затваряща табела (С19), монтирана на работния автомобил, без използване на сигнализиращ автомобил.

Г л а в а п е т а

ВРЕМЕННА ОРГАНИЗАЦИЯ И БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПРИ ДЪЛГОТРАЙНИ СМР БЕЗ ОТБИВАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО

Раздел I

Автомагистрала

Чл. 65. Дълготрайните СМР на автомагистрала с две платна за движение, всяко от които се състои от две пътни ленти (2 x 2), се сигнализират съгласно:

1. приложение № 34 - когато се извършват върху лентата за принудително спиране и банкета или върху лентата за принудително спиране и част от външната пътна лента;

2. приложение № 35 - когато се извършват върху външната пътна лента и движението се провежда по вътрешната пътна лента;

3. приложение № 36 или 37 - когато се извършват върху средната разделителна ивица или върху вътрешната пътна лента и средната разделителна ивица и движението се провежда по външната пътна лента.

Чл. 66. (1) Дълготрайните СМР на автомагистрала с две платна за движение, всяко от които се състои от три пътни ленти (2 x 3), се сигнализират, както следва:

1. съгласно приложение № 35 - когато се извършват върху лентата за принудително спиране и външната пътна лента;

2. съгласно приложение № 36 или 37 - когато се извършват върху вътрешната пътна лента и средната разделителна ивица;

3. съгласно приложение № 38 - когато се извършват върху външната и средната пътна лента и движението се провежда по вътрешната пътна лента;

4. съгласно приложение № 39 - когато се извършват върху средната и вътрешната пътна лента и движението се провежда по външната пътна лента;

5. с пътни знаци А23 „Участък от пътя в ремонт”, В26 „Забранено е движение със скорост, по-висока от означената” и Г9 (Г10) „Преминаване отдясно (отляво) на знака” или с пътни знаци А23 и В26 и допълнителна табела Т1 „Разстояние до”, монтирани на возима стойка-платформа, разположена във:

а) външната пътна лента - когато работите се извършват върху лентата за принудително спиране;

б) вътрешната пътна лента - когато работите се извършват върху средната разделителна ивица.

(2) Разстоянието, надлъжно оградено с ограничителни табели (С4), се увеличава със 100 m преди работния участък, когато СМР се извършват върху две пътни ленти съгласно приложение № 38.

Раздел II

Пътища извън границите на населени места

Чл. 67. (1) Дълготрайните СМР на двулентов двупосочен път се сигнализират в съответствие със:

1. приложение № 40 - когато се извършват върху банкета;

2. приложение № 41 - когато се извършват върху банкета и част от пътната лента, при което броят на пътните ленти не се променя, но се намалява тяхната ширина;

3. приложение № 42 - когато се извършват върху една от пътните ленти и работният участък е с дължина не по-голяма от 50 m;

4. приложение № 43 - когато се извършват върху една от пътните ленти и работният участък е с дължина, по-голяма от 50 m.

(2) В случаите по ал. 1, т. 4 движението се регулира с преносима светофарна уредба или от регулировчици с предупредителни флагове (С18) или стоп-палки (С25).

Чл. 68. (1) Дълготрайните СМР на двулентов двупосочен път с допълнителна пътна лента за бавно движещи се пътни превозни средства се сигнализират съгласно:

1. приложение № 44 - когато се извършват върху допълнителната лента за бавно движещи се пътни превозни средства;

2. приложение № 45 - когато се извършват върху пътната лента за насрещно движение.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 сигнализацията се допълва и с временна пътна маркировка съгласно чл. 8.

Чл. 69. (1) Дълготрайните СМР на четирилентов двупосочен път без средна разделителна ивица се сигнализират в съответствие със:

1. приложение № 46 - когато се извършват върху банкета и външната пътна лента;
2. приложение № 47 - когато се извършват върху вътрешната пътна лента;
3. приложение № 40 - когато се извършват върху банкета, като не се поставят пътни знаци за насрещното движение.

(2) Дълготрайните СМР на път със средна разделителна ивица се сигнализират съгласно ал. 1, т. 1 и 2, като сигнализацията с пътни знаци се дублира в средната разделителна ивица.

Раздел III

Улици

Чл. 70. (1) Дълготрайните СМР, които се извършват върху тротоара на двулентова двупосочна улица, се сигнализират съгласно:

1. приложение № 48 - когато работният участък е разположен върху външната част на тротоара (към сградите);
2. приложение № 49 - когато работният участък е разположен върху вътрешната част на тротоара (към бордюра) и част от платното за движение, а пешеходното движение се пропуска по външната част на тротоара;
3. приложение № 50 - когато работният участък е разположен върху цялата широчина на тротоара и пешеходното движение се провежда по временно устроена пешеходна пътека върху част от платното за движение, отделена от него с предпазна пешеходна ограда;
4. приложение № 51 - когато работният участък е разположен върху цялата широчина на тротоара и пешеходното движение се пренасочва върху отсрещния тротоар.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 при оставаща широчина за пешеходно движение върху вътрешната част на тротоара, по-голяма от 0,75 m, работният участък се сигнализира само с лента (С3.3).

(3) В случаите по ал. 1, т. 1 и 2 в зависимост от характера на ремонтните работи за пешеходците може да се оформя специално изградена покрита пътека.

Чл. 71. (1) Дълготрайните СМР, които се извършват върху платното за движение на двупосочни улици с две пътни ленти, се сигнализират в съответствие със:

1. приложение № 52 - когато се извършват върху част от платното за движение, при което броят на пътните ленти се запазва, но се намалява тяхната широчина;
2. приложение № 53 - когато се извършват върху една от пътните ленти и дължината на работния участък е не по-голяма от 50 m;
3. приложение № 54 - когато се извършват върху една от пътните ленти и дължината на работния участък е по-голяма от 50 m.

(2) В случаите по ал. 1, т. 3 движението се регулира с преносима светофарна уредба или от регулировчици (сигналисти) с предупредителни флагове (С18) или стоп-палки (С25).

Чл. 72. (1) Дълготрайните СМР на улици с четири пътни ленти без средна разделителна ивица и с двупосочно движение се сигнализират съгласно:

1. приложение № 55 - когато се извършват върху външната пътна лента;
2. приложение № 56 - когато се извършват върху вътрешната пътна лента;
3. приложение № 57 - когато се извършват върху половината пътно платно, непосредствено до кръстовище.

(2) Дълготрайните СМР на улица със средна разделителна ивица се сигнализират съгласно ал. 1, като сигнализацията с пътни знаци се дублира в средната разделителна ивица.

Г л а в а ш е с т а

ВРЕМЕННА ОРГАНИЗАЦИЯ И БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПРИ ДЪЛГОТРАЙНИ СМР С ОТБИВАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО

Чл. 73. (1) Дълготрайните СМР, които заемат изцяло широчината на едното платно за движение, на автомагистрала, пътища или улици с четири и повече от четири пътни ленти със средна разделителна ивица, се сигнализират в съответствие със:

1. приложения от № 58 до № 69, позиции „а” и „б” - когато съществува възможност за прехвърляне и организиране на двупосочно движение в другото платно за движение;
2. приложение № 70 - когато не съществува възможност за организиране на двупосочно движение в другото платно и пътното движение се отбива по подходящ обходен маршрут при най-близкия пътен възел или кръстовище.

(2) Разстоянието, надлъжно оградено с ограничителни табели (С4) за отбиване на движението, се увеличава със 100 m при автомагистрала с две платна за движение от по три пътни ленти (2 x 3).

Чл. 74. (1) Отбиването на пътното движение при изпълнение на дълготрайни СМР, които заемат изцяло широчината на платното за движение на пътища извън границите на населени места, се сигнализира съгласно:

1. приложение № 71 - когато пътното движение се отбива по временен обходен път;

2. приложение № 72 - когато пътното движение се отбива по обходни пътища от съществуващата пътна мрежа.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 сигнализацията се допълва с пътни знаци от група „Ж” за указване на далечни и близки цели.

(3) Пътен знак Ж7 „Указателна стрелка” съгласно чл. 9, ал. 2 се поставя на мястото на отклонението и на всяко следващо кръстовище по обходния маршрут до достигане на първоначалния път и може:

1. да указва наименованието на населеното място или обекта, до които води първоначалният път след отклонението;

2. да е изпълнен в по-малък размер, като в този случай се поставя само на кръстовищата по обходния маршрут;

3. да съдържа символ за вида на превозните средства, когато отклоняването на движението се отнася само за определена категория пътни превозни средства, без да указва номера на пътя и наименованието на населеното място;

4. да се използва за указване на посоката за движение, предварително сигнализирана с пътен знак Ж3 „Предварителен указател за отклоняване на движението”.

(4) Пътните знаци за сигнализиране на местата, в които пътното движение се отбива по обходен маршрут и се включва обратно в движението на първоначалния път, са светлоотразителни с минимални светлотехнически изисквания (приложение № 5).

Чл. 75. Дълготрайните СМР на улици се сигнализират в съответствие със:

1. приложение № 73 - когато заемат цялата широчина на платното за движение и пътното движение се отбива по съседни улици;

2. приложение № 74 - в случаите, когато заемат част от платното за движение, върху останалата незасегната от СМР широчина продължава да се провежда еднопосочно движение, а движението в другата посока се отбива по съседни улици.

Г л а в а с е д м а

ПРОЕКТИРАНЕ, СЪГЛАСУВАНЕ И КОНТРОЛ НА ВРЕМЕННАТА
ОРГАНИЗАЦИЯ И БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО

Чл. 76. (1) При извършване на дълготрайни СМР се изработва проект за ВОБД.

(2) Когато за изпълнението на СМР се изисква инвестиционен проект, проектът за ВОБД е неразделна част от него в процедурите по оценяване на съответствието, съгласуването и одобряването му по реда на ЗУТ.

(3) Проектът за ВОБД по ал. 2 съдържа най-малко:

1. обяснителна записка;

2. идейни схеми за:

а) вида и разположението на сигнализацията с пътна маркировка, пътни знаци, пътни светофари и други средства за сигнализиране в работния участък с необходимите разстояния и размери;

б) обходния маршрут (при необходимост) и неговата сигнализация.

(4) Проектът за ВОБД по ал. 2 се съгласува и одобрява след представяне на становище от:

1. съответната структура на пътната полиция към Столичната дирекция на вътрешните работи или областната дирекция на Министерството на вътрешните работи;

2. съответното областно пътно управление - за работен участък на републикански път;

3. съответната община - за работен участък на местни пътища и улици.

Чл. 77. При извършване на краткотрайни и подвижни СМР в зависимост от конкретната ситуация се прилагат схемите за ВОБД съгласно приложенията.

Чл. 78. (1) Преди започване на дълготрайни СМР се изработва работен проект за ВОБД, който съдържа най-малко:

1. обяснителна записка;

2. ситуация на пътния (уличния) участък;

3. обхват на работния участък – километрирани начало и край на работния участък;

4. схема на ВОБД, изработена в съответствие с приложенията, с посочени:

а) вид и разположение на сигнализацията с пътна маркировка, пътни знаци, пътни светофари и други средства за сигнализиране в работния участък с необходимите разстояния и размери;

б) схема на обходния маршрут (при необходимост) и неговата сигнализация;

в) списък на необходимите технически средства и материали за сигнализиране и въвеждане на ВОБД съгласно букви „а” и „б”;

5. транспортно-технически изчисления на продължителността на основните и спомагателните тактове, както и на пропускателната способност на светофарната уредба;

6. график за извършване на СМР, представен от строителя преди изпълнението на дълготрайните СМР;

7. изображения на променливото съдържание на пътните знаци.

(2) Проектът за ВОБД по ал. 1 се внася за становище във:

1. съответната структура на пътната полиция към Столичната дирекция на вътрешните работи или областната дирекция на Министерството на вътрешните работи;

2. съответното областно пътно управление - за работен участък на републикански път;

3. съответната община - за работен участък на местни пътища и улици.

Чл. 79. (1) Аварийните СМР по чл. 5, ал. 1, т. 3 могат да започнат да се изпълняват веднага по утвърдения за тях ред, като едновременно с това работният участък се сигнализира със съответната сигнализация на краткотрайни/подвижни СМР съгласно приложенията.

(2) При продължителност на аварийните работи повече от две денонощия собственикът или администрацията, управляваща пътя, незабавно предприема действия за изработване на проект за ВОБД.

Чл. 80. (1) Работният проект за ВОБД се съгласува най-малко 15 дни преди започване на работите, както следва:

1. за автомагистрала и пътища I клас, както и за пътищата, които са част от международни пътища клас „Е” - с Агенция „Пътна инфраструктура” и със службите за контрол на Министерството на вътрешните работи;

2. за пътища II и III клас - със съответното областно пътно управление и със службите за контрол на Министерството на вътрешните работи;

3. за улици и местни пътища - със съответната общинска администрация и със службите за контрол на Министерството на вътрешните работи.

(2) Проектът по чл. 79, ал. 2 се съгласува с компетентните органи по ал. 1 в тридневен срок от неговото представяне.

Чл. 81. (1) Органите по чл. 80, съгласували ВОБД, с изключение на службите за контрол на Министерството на вътрешните работи, издават заповед за въвеждане и поддържане на ВОБД, с която се указват временният режим на движение, срокът на действие на ВОБД и съставът на комисията за приемането на временната организация и за нейното премахване.

(2) Лицата, които извършват дълготрайни СМР, посочват отговорното лице за участие в комисията по ал. 1.

(3) По един екземпляр от съгласувания работен проект за ВОБД и от заповедите по ал. 1 и 2 се съхранява на обекта и при необходимост се предоставя на контролните органи.

Чл. 82. Лицата, които извършват краткотрайни и подвижни работи, изпълняват сигнализирането на работния участък по съответната за конкретния случай схема съгласно чл. 77.

Чл. 83. (1) Лицата, които извършват дълготрайни СМР, задължително уведомяват службите за контрол на Министерството на вътрешните работи не по-малко от 24 часа преди започване на работите и предоставят графика за тяхното изпълнение, името, длъжността и адреса за кореспонденция и начина за връзка с отговорното длъжностно лице по чл. 81, ал. 2.

(2) Лицата, които извършват краткотрайни и подвижни работи, уведомяват службите за контрол на Министерството на вътрешните работи не по-малко от 24 часа преди започване на работите в случаите, в които се изисква осъществяване на контрол от длъжностно лице от Министерството на вътрешните работи.

(3) При констатирано частично или цялостно неизпълнение на работния проект за ВОБД и/или при неотстраняване на временната сигнализация по чл. 2, ал. 1 след отпадане на необходимостта от нея собственикът на пътя (улицата) или администрацията, управляваща пътя (улицата), и/или контролните органи на Министерството на вътрешните работи предприемат съответните административни мерки по реда на Закона за движението по пътищата (ЗДВП) и на Закона за пътищата (ЗП).

Чл. 84. (1) Контролът по ВОБД се осъществява от упълномощени представители на службите за контрол на Министерството на вътрешните работи и на собственика на пътя (улицата) или администрацията, управляваща пътя (улицата). Контролът е:

1. първоначален;
2. заключителен;

3. внезапен.

(2) Първоначалният контрол се осъществява преди започване на СМР и е основание за съставяне на протокола за въвеждане на ВОБД. Протоколът се подписва от всички членове на комисията за приемане на ВОБД, определени със заповедта по чл. 81, ал. 1.

(3) Заключителният контрол се осъществява след окончателното приключване на СМР. Обект на контрола е премахването на временната организация и възстановяването на постоянната организация на движението. Резултатите се представят в протокол, подписан от членовете на комисията по ал. 2.

(4) Внезапният контрол се изпълнява по принципа на случайния подбор на обект и време от собственика или администрацията, управляваща пътя/улицата, и/или от органите на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 85. (1) При осъществяване на контрола на ВОБД независимо от неговия вид се проверява съответствието между проекта за ВОБД и въведената временна организация на движението, което включва:

1. вид и технически характеристики на сигнализацията с пътни знаци, маркировка, светофари и други средства за сигнализиране на работния участък;
2. разположение на монтираната сигнализация за ВОБД (отстояния и дължини);
3. степен на визуализация съобразно класа на пътя, чийто обхват се използва;
4. видимост на сигнализацията, включително и нейното осветяване извън светлата част на денонощието, в условията на сумрак, тъмнина и мъгла;
5. освобождаване от препятствия на предвидената с проекта за ВОБД широчина от пътя за движение на пътни превозни средства.

(2) Упълномощените представители на контролните органи имат следните права:

1. да вписват установените нередности и пропуски при изпълнението на проекта за ВОБД, както и предписанията за тяхното отстраняване в заповедната книга на строежа, като изготвят предписания за тяхното отстраняване; предписанията имат задължителен характер;
2. да изискват от изпълнителя на СМР спазване на предписанията съобразно дадените срокове и отново да извършват проверка;
3. да налагат санкции в случаите, предвидени в ЗП и ЗДвП.

(3) Отстраняването на констатираните недостатъци на ВОБД се извършва изцяло за сметка на изпълнителя на СМР.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. „Пътища” са всички пътища, отворени за обществено ползване, съгласно чл. 2, ал. 1 ЗДвП.

2. „Подвижни работи” са почистване и ремонтване на отводнителни съоръжения, пътни знаци, предпазни огради, направляващи стълбчета, полагане на пътна маркировка, косене и кастрене на крайпътни насаждения, на насаждения, намиращи се в средната разделителна ивица, и други ремонтни или поддържащи дейности, които се извършват в обхвата на пътя или улицата, в движение с ниска скорост и/или честа смяна на работното място.

3. „Аварийни работи” са неотложни работи вследствие на внезапно появили се препятствия на пътя, внезапна необходимост от ремонт на съоръжение от техническата инфраструктура, пътнотранспортно произшествие и други форсмажорни обстоятелства.

4. „Препятствие на пътя” е нарушаване целостта на пътното покритие, както и предмети, вещества и други подобни, които се намират на пътя и създават опасност за движението.

5. „Работен участък” - определя се от своите граници, които са километрично определени в проекта за ВОБД. За начало се счита първото поставено по посока на движението средство, използвано за напречно или косо ограждане на площта, върху която се извършват СМР. За край на работния участък се счита последното поставено по посока на движението средство за напречно или косо ограждане на площта, върху която се извършват СМР.

6. „Нормални метеорологични условия” са метеорологичните условия, при които видимостта не е намалена от мъгла, дъжд или снеговалеж.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 3, ал. 3 ЗДвП.

§ 3. Наредбата отменя Наредба № 16 от 2001 г. за временната организация на движението при извършване на строителство и ремонт по пътищата и улиците (ДВ, бр. 72 от 2001 г.).

§ 4. (1) Започналите производства по одобряване на инвестиционен проект и издаване на разрешение за строеж се довършват по досегашния ред.

(2) За започнато производство по одобряване на инвестиционен проект и издаване на разрешение за строеж се счита датата на внасяне на инвестиционния проект за одобряване от компетентния орган. За започнато производство се счита и наличието на съгласуван идеен инвестиционен проект.

За министър: **Л. Павлова**